

Η Ποθητή επανάσταση

Η ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗ δόθηκε στην εφημερίδα "ΕΛΕΥΘΕΡΟΤΥΠΙΑ" και συγκεκριμένα στον συμπατριώτη μας δημοσιογράφο και διευθυντή του παραρτήματος της εφημερίδας αυτής στην Κρήτη, Παναγιώτη Ιακώβου Γεωργουδή.

Του δημοσιογράφου Παναγιώτη Ιακ. Γεωργουδή

Η Επανάσταση ως καθολικό αίτημα κοινωνικής απελευθέρωσης, δικαιοσύνης, συλλογικής αυτογνωσίας και αυτοπροσδιορισμού, ταυτόχρονα με τον παράφορο έρωτα που σε ένα εξεγερμένο περιβάλλον δημιουργεί τεράστιες αντιφάσεις και δυναστεύει την πρωταγωνίστρια, τόσο που την οδηγεί στο φόντο του αγαπημένου, είναι τα θεμελιώδη στοιχεία του μυθιστορήματος της Ελένης Σαραντίτη, «Ποθητή», με επίκεντρο την Επανάσταση του 1821.

Συγχρόνως όμως, με αφετηρία την αυτοθυσία φιλελλήνων, επανέρχονται φωτεινά πρότυπα διεθνών επαναστατών - με φόντο την Παγκοσμιοποίηση - όπως του Μιζεγιέφσκι, που έδωσαν τη ζωή τους στα διεθνή απελευθερωτικά κινήματα της Ευρώπης, της Λατινικής Αμερικής και της Αφρικής, 150 χρόνια πριν εμφανιστεί ο Τσε Γκεβάρα.

Το νόημα της εξέγερσης

- Κυρία Σαραντίτη, η Ποθητή ως συμπρωταγωνίστρια της Επανάστασης του 1821, οδηγεί και σε μια γυναικεία «ανάγνωση» του θεμελιώδους αυτού γεγονότος. Παράλληλα, είναι το τραγικό πρόσωπο, το οποίο ζει έναν παράφορο έρωτα με πρωταγωνιστή άτομο του κατακτητή, το οποίο σκοτώνει για να απελευθερωθεί. Ποιο είναι το μήνυμα αυτής της εσωτερικής διαπάλης, μεταξύ της ανθρώπινης υποκειμενικότητας και των αδυσώπητων γεγονότων της αντικειμενικής πραγματικότητας;

«Η πάλη του ανθρώπου για ελευθερία και δικαιοσύνη, μια διαρκής εξέλιξη ο αγώνας, μερίδιο όλων των πλασμάτων. Η εξέγερση είναι το νόημα της ίδιας της ζωής. Όσο για τον άνθρωπο, δημιούργημα που μέσα από τη διαρκή επανάσταση, τις άοκνες, συχνά τραγικές προσπάθειες για αλλαγή και που η ιστορία μας έδειξε πως έτσι δικαιώνει το γήινο πέρασμά του, έχει μέσα του - και αυτό προς ικανοποίηση και παρηγόρηση όλων μας - μεγάλα αποθέματα αγωνιστικότητας. Όχι, δεν εννοώ μόνο στα πεδία των μαχών αλλά περισσότερο αναφερόμαι στους χώρους των αλλαγών και των διεκδικήσεων του πνεύματος, στο δικαίωμα των όντων να επιζητούν και να ευρίσκουν και να απολαμβάνουν: ανεξαρτησία, κάλλος, περηφάνια, συγκίνηση, δημιουργία, συντροφικότητα, σεβασμό και τέρψη ακόμα. Αυτό για να απαντήσω εν μέρει στην ερώτησή σας που αφορά το μήνυμα της ηρωίδας μου, της «Ποθητής» μου, μεταξύ της ανθρώπινης υποκειμενικότητας, δηλαδή του εντός της σφύζοντος κόσμου και της αδυσώπητης πραγματικότητας. Ο έρωτας δεν είναι πάντοτε τόσο σκληρός, αντιθέτως. Και συχνά είδαμε να ανθούν έρωτες ανάμεσα σε κατακτητή και κατακτημένο, πανίσχυρες αγάπες που ακολούθησαν τη

φυσική τους πορεία. Όμως η νεαρή αυτή γυναίκα έφερε βαριά κληρονομιά. Προερχόταν από περήφανη γενιά, ηρώων γενιά. Το πρώτο, λοιπόν, η κληρονομιά.

Το δεύτερο, και εξ ίσου σημαντικό, η υφαρπαγή της από το γενέθλιο τόπο και η επώδυνη πώλησή της στο σεράι του πανίσχυρου Αλή Πασά των Ιωαννίνων. Τρίτο, κι επίσης σπουδαίο, η συνάντησή της με εκείνη την παρεξηγημένη και αγνοημένη καθ' όλα άξια Ελληνίδα την Κυρά Βασιλική, η οποία και την προετοίμασε για τον Αγώνα. Αν και οι εντός της «φωνές» την είχαν επαρκώς εφοδιασμένη. Και καταλλήλως προετοίμασμένη.

Η Ποθητή αισθανόταν τον εραστή της, ο οποίος σημειωτέον, την υπεραγαπούσε, όχι μόνο κυρίαρχο του σώματός της αλλά - το σημαντικότερο - δυνάστη της πατρίδας που ό,τι είχε αρχίσει να αναπνέει ελεύθερα. Επί πλέον, ο Τούρκος πολεμιστής της είχε στερήσει την περηφάνια. Παρ' ολίγο να της στερήσει και την επανάσταση. Δεν εννοώ μόνο την εθνική εξέγερση αλλά και την επανάσταση που δικαιούται κάθε άτομο.

Άτομο Τραγικό

Απόφαση της Ποθητής να σηκώσει μόνη της το αμφιστόμο μαχαίρι - κάτι που θα μπορούσε να γίνει και από άλλον συμμαχητή - ως τιμωρία (δική της προπαντός) αλλά και ως διατεταγμένη δικαιοσύνη. Είναι λοιπόν ένα άτομο τραγικό η Ποθητή».

- Στην περίοδο της Παγκοσμιοποίησης, που γίνεται προσπάθεια από τις κυρίαρχες δυνάμεις της ισοπέδωσης των πολιτισμικών ιδιαιτεροτήτων που συγκροτούν και την έννοια του έθνους, εσείς αναδεικνύετε ιστορικά επαναστατικά πρότυπα, που ενστραυτεύθηκαν για την υπεράσπιση των πολιτισμικών και εθνοτικών συνόλων σε διεθνές επίπεδο.

«Μα τι ιερότερο; Και ωραιότερο;» χαρακτηρίζει κάπου η Ποθητή τη μνήμη. Κι εγώ θα έλεγα ότι η κληρονομιά της μνήμης είναι ο πολυτιμότερος θησαυρός κάθε λαού. Αισιοδοξώ ότι τα τιμαλφή των ανθρώπων δεν ισοπεδώνονται, δεν συμπιέζονται, δεν ατονούν δεν φθίνουν και όπως λέει πάλι η Ποθητή "δεν αφαιρούνται δια κλοπής ή δια υποσχέσεως, αποπροσανατολισμού, απάτης ή παραπλάνησης".

Βεβαίως, στο μυθιστόρημα υπάρχουν μεγάλοι επαναστάτες. Αιώνιοι επαναστάτες. Οι ισχυρότεροι καθοδηγημένοι από την πατρογονική μνήμη. Αγνωστοί ή λησμονημένοι πολλοί από αυτούς. Όχι, όχι δεν τους

αναδεικνύω όσο θα έπρεπε, απλώς μετέφερα το γεμάτο φρικίαση σεβασμό μου στις σελίδες ενός μυθιστορήματος που δεν τα χωρά όλα.

Όλες αυτές τις μεγάλες πράξεις. Τις θυσίες για την υπεράσπιση του ιδεώδους της ελευθερίας. Την αδιαφορία τους εμπρός στον επικείμενο θάνατο. Την ποίηση της ύπαρξής τους. Τη λαμπρότητα της ψυχής τους. Οι μακαρισμένοι αυτοί, οδηγημένοι από την αρχαία μνήμη, πυρπολήθηκαν για να ζωογονήσουν ξένα και άγνωστα χρώματα. Μα η ιστορία της ανθρωπότητας έχει πολλούς σαν αυτούς να αναδείξει. Ακόμη και σήμερα. Βλέπετε, όλες αυτές οι θυσίες, τα οράματα, η ορμή, η λάμψη της ματιάς, οι αναμονές, η πίστη σ' ένα δίκαιο σύμπαν κι άλλα ακόμη ακριβά και σεβαστά, αυτά δεν χάνονται. Κληρονομούνται. Και στοιχειώνουν ανάμεσα σε ανθρώπινες ομάδες, ασχέτως εάν εμείς με τις ατελείς αισθήσεις μας, δεν τα θεώμεθα. Διότι τι τάχα είναι το σθένος των λαών που καταπιέζονται, που μπαινούν στο στόχαστρο ορατών ή αόρατων κυνηγών, τι να είναι άραγε η αντοχή των ατόμων που ξεσηκώνονται και ξεσηκώνουν;

Ο Μιζεγιέφσκι

- Η προσωπικότητα του Πολωνού Μιζεγιέφσκι ως υποδείγματος διεθνούς επαναστάτη, που παίρνει μέρος σε όλα τα απελευθερωτικά κινήματα, από τη Λατινική Αμερική, δίπλα στον Μπολιβάρ, μέχρι την Ελληνική Επανάσταση όπου και πεθαίνει, ενσαρκώνει σήμερα σε ένα διεθνοποιημένο περιβάλλον συγκροτούσε τον έννοια του καθολικού ανθρώπου;

«Βεβαίως, συμπυκνώνει στοιχεία του καθολικού ανθρώπου μέσα από την τεράστια δράση του σε διαφορετικά μέρη του πλανήτη κάθε φορά, όπου πάσχει ο άνθρωπος και ποδοπατούνται οι αξίες του. Ο Μιζεγιέφσκι είναι μια φωτεινή μορφή στη νεότερη ευρωπαϊκή και διεθνή ιστορία, που έκανε πράξη τα υψηλότερα νοήματα του ανθρωπισμού. Έλαβε μέρος σε όλα τα επαναστατικά κινήματα της Ευρώπης και της Λατινικής Αμερικής. Με τον Μπολιβάρ γνωρίστηκαν στο Μιλάνο της Ιταλίας και αργότερα ξανασυναντήθηκαν στο Καράκας της Βενεζουέλας, με την ίδρυση της «Πατριωτικής εταιρείας», που είναι η επαναστατική λέσχη της χώρας αυτής.

Όταν ο Μπολιβάρ επικρατεί οριστικά των Ισπανών (1819), μετά από τεράστιους αγώνες στους κάμπους και στις οροσειρές των Άνδεων και ανακηρύσσεται Πρόεδρος της Εθνοσυνέλευσης, ο Μιζεγιέφσκι που δεν ήθελε αξιώματα και εξουσία φεύγει για την Αφρική, απελευθερώνοντας πολλούς μαύρους από τους δουλεμπόρους. Στη Λατινική Αμερική ο μύθος του ακόμα και σήμερα ζει σε ένα παλιό νοτιοαμερικάνικο τραγούδι. Από αυτήν την πλευρά ο Μιζεγιέφσκι έχει κοινά στοιχεία με τον Τσε Γκεβάρα, ενδεχομένως τον προαναγγέλλει».